nepi klk.-kooli, kus õppis 3 talve, ja oli edasi mõned aa. küla karjuseks ja sulaseks-päeviliseks, kuni viimaks a. 1853 sai õpipoisiks tisler Hektor'i juurde, kelle töökotta, alul Karstemõisas, siis Eeksis, jäi 5 a.-ks. Peale õppeaja möödumist oli ta aa. 1858—62 mõisatisleriks Erastveres, rändas siis juulis 1862 koos koju tagasipöörduva Erastvere mõisavalitseja Kornbach'iga Frankfurti Oderi ä., töötas sealsete tislerite juures mõned kuud mööblikaunistuste nikerdajana, ja asus s. a. Berliini, kus teotses samuti mööbli-töökodades nikerdajana ja hiljemini kipsist ornamentide valmistajana, arendades ühtlasi oma teadmisi ja oskust kohaliku käsitööliste seltsi õhtukursusil ja kunstideakadeemia pühapäevakoolis. Sügisel 1864 võeti ta immatrikuleeritud õpilasena vastu akadeemiasse, kus õppis modelleerimist ja joonistamist, kuid oli sunnitud raske ainelise seisundi tagajärjel kevadel 1866 Berliinist lahkuma; ta veetis mõned kuud kodumaal ja asus siis Peterburi, saades F. R. Kreutzwald'ilt soovituskirja Joh. Köler'ile (vt. neid) ja Erastvere mõisa omanikult parun Ungern-Sternberg'ilt kujur A. v. Bock'ile. Mõlemad kunstnikud võimaldasid W.-ile töötada oma ateljeedes ja pääseda vabakuulajana kunstideakadeemiasse; ühtlasi õnnestus tal P. Ungern-Sternberg'i toetusel saada v. Villebois' abiraha (200 rbl. aastas), mida talle maksti 6 a. Sellega mitte rahuldunud, püüdis W. vaatamata oma vähearenenud võimeile end maksma panna ka loova kunstnikuna, astudes seejuures rea ebataktilisi samme ja muutes paari a.-ga oma karjääri ja olemasolu Peterburis võimatuks. Sügisel 1869 asus ta Tartu, siirdus a. 1871 Berliini ja sealt Müncheni, kus töötas ca 2 a. kunstideakadeemias prof. Weidemann'i modelleerimisklassis ja valmistas mõned iseseisvad skulptuurid, nagu »Tütarlapse kaebus«, »Poisike jõe kaldal« ja »Hamlet«. A. 1873 asus ta Viini, kus tal õnnestus sealsel üleilmlikul kunstinäitusel välja panna 2 skulptuuri, mis aga ei suutnud tähelepanu äratada, nii et W. stipendiumi lõppedes oli sunnitud Viinis endale elatist teenima käsitöölisena-raiurina. Kogunud reisiraha, sõitis ta 1874. a. Rooma, kuhu jäi püsima 17 a.-ks, vahetevahel teekondi ette võttes kodumaale ja Peterburi. Roomas töötas W. alul paar a. K. Cauer'i ateljees abilisena, kuni viimaks suurem toetus (1000 liiri) kohalikult Vene saadikult-baltlaselt talle võimaldas tegevusse asuda iseseisva kujurina. Ta täitis Tallinnast kaupmees Koch'ilt ja parun Maydell'ilt saadud tellimised portreeskulptuuri alal, raius marmorisse ülalmainitud Viinis modelleeritud kujud ja võttis viimastega a. 1878 osa üleilmlikust kunstinäitusest Pariisis, kus »Hamlet« osteti 15000 frangi eest. S. a. käis ta ka Tallinnas ja korraldas provintsiaalmuuseumis väikese näituse, välja pannes Koch'i ja Maydell'i tellitud teosed ja mõned päevapildid oma teistest skulptuuridest. Järgmisil aa. lõi ta Roomas rea oma parimaid ja tuntuimaid figuraalteoseid (»Ophelia«, »Romeo ja Julietta«, »Lady Macbeth«, »Agrippina«, »Eva«, »Kristus«, »Barrabas«, »Koit«, »Ämarik«, »Kalev«, »Linda«, »Roma«, »Russia«, »Ideaal«, »Reaal« j. t.). Samuti lõi ta Roomaajajärgul mitu välismaa ja eesti tegelaste büsti, portreteerides m. s. F. R. Kreutzwald'i, C. R. Jakobson'i, Ph. J. Karell'i, F. J. Wiedemann'i ja iseenese. A. 1885 esines ta mitme teosega Peterburis ja nimetati sealse kunstideakadeemia liikmeks; 1887. a. lõpupoolel korraldas ta oma teoste erinäituse Tallinnas, Tartus, Riias ja Peterburis. Ka võttis ta osa mitmest kunstinäitusest mujal, pääsedes paremaile näitusile siiski võrdlemisi harva. Vaatamata oma kestvale töötamisele Roomas ja oma sageli abinõusid mitte valivale iseloomule ei suutnud ta sel ajajärgul loova kunstnikuna tunnustust leida ja oli sunnitud elama peamiselt võlgadest, mis viimati niivõrt suureks tõusid, et ta aug. 1890 Roomast Peterburi elama asus, jäädes sinna 24 a.-ks. Peterburis muutusid ta suhted kunstideakadeemiaga uuesti halvaks. Nõudnud 1891. a. näitusel akadeemialt eriruumi oma teostele ja saanud eitava vastuse, toimetas ta sinna vägisi 8 oma skulptuuri. Selle tagajärjel jäid W.-ile järgmisel paaril aastakümnel suletuks akadeemia näitused kui ka välismail tähtsamad kunstinäitused, milledest võis osa võtta ainult akadeemia kaudu. Nii sattus W. Peterburis veel raskemasse olukorda kui varemalt Itaalias, sest kuna tal Roomas ikkagi õnnestus üht-teist oma teostest müüa, peamiselt turistidele-välismaalasile, leidus tal Peterburis ostjaid õige harva. Akadeemia tegelaste ebasõbraliku suhtumise kõrval W.-i isikusse oli selle nähtuse põhjuseks suuremal määral see asjaolu, et nii akadeemias kui laiemas seltskonnas olid kunsti alal pääsnud maksvusele uued, kunstiteostelt elulisust, realismi ning aktuaalset joont nõudvad vaated, milledega oma iseloomult ja käsitluselt olid otseses vastolus W.-i idealiseerivad ja ilutsevad, Rooma langusjärgu klassitsistlis-romantilise kooli traditsioonele rajatud skulptuurid. Just sel põhjusel jäi W. Vene kaasaegses kunstielus tähtsusetuks kõrvalkujuks ega pääsnud ükski ta teostest parematesse kogudesse, välja arvatud »Agrippina«, mis omandati Eremitage'i jaoks keisri isiklikul korraldusel W.-i vastava palve põhjal. — Peterburi-ajajärk on W.-i loomingus võrdlemisi vaene. Ta täitis peamiselt mitmesuguseid kodumaalisi tel-

Eesti biograafiline leksikon, 1926-1929, lk. 553